

CALIMS

Agencija za lijekove
i medicinska sredstva Crne Gore

POTROŠNJA LJEKOVA U CRNOJ GORI ZA PERIOD 2014 – 2015. GODINE

Uloga i značaj praćenja potrošnje lijekova za zdravstveni sistem

Podgorica, oktobar 2016. godine

UVOD

Agencija za lijekove i medicinska sredstva (CALIMS) je nadležna za prikupljanje i objavljivanje izvještaja o potrošnji lijekova u Crnoj Gori.

Osnivanjem CALIMS i sprovođenjem nadležnosti prikupljanja i obrade podataka o prometu i potrošnji lijekova, od 2009. godine, javnosti u Crnoj Gori je dostupan sveobuhvatni pregled potrošnje u privatnom i u javnom sektoru, odnosno podaci za ukupno tržište lijekova u Crnoj Gori.

Za izradu izvještaja se koriste podaci od veledrogerija koje imaju dozvolu za promet na veliko lijekova, a koje su tokom određene kalendarske godine vršile promet lijekova u Crnoj Gori.

Podaci koji su prikupljeni za određeni vremenski period se obrađuju u skladu sa preporukama i metodologijom Svjetske zdravstvene organizacije (SZO) koja obezbjeđuje dobijanje i prikaz finansijsko-statističkih pokazatelja i farmakoekonomsko-epidemioloških pokazatelja upotrebe lijekova u našoj sredini.

Ljekovi su, u skladu sa metodologijom SZO, svrstani po anatomsko terapijsko hemijskim grupama (ATC), kao i po nezaštićenim međunarodnim nazivima lijekova (INN). Potrošnja lijekova se iskazuje finansijski i u broju Definisanih Dnevni Doza na 1000 stanovnika po danu. Definisana Dnevna Doza (DDD) je tehnička, statistička jedinica mjere upotrebe lijeka, čija vrijednost predstavlja prosječnu dnevnu dozu za glavnu indikaciju primjene lijeka kod odraslih osoba, pri čemu ne zavisi od cijene, oblika, jačine ili veličine pakovanja lijeka i ne izražava preporučenu ili stvarno upotrebljenu dozu lijeka. Broj DDD/1000 stanovnika na dan omogućava uvid u to koliki je broj stanovnika (od njih 1000) koristio određeni lijek i bio izložen njegovom djelovanju tokom jednog dana. Dobijeni podaci se stavljaju u korelaciju sa brojem stanovnika koji su koristili lijek u periodu za koji se vrši obrada.

Podaci o broju stanovnika se preuzimaju od Zavoda za statistiku Crne Gore (MONSTAT), za godinu za koju se vrši izvještavanje.

Svi izvještaji o potrošnji lijekova od 2009. godine se nalaze na internet stranici CALIMS (www.calims.me) u dijelu *Izvještaji/Potrošnja lijekova* ili *Ljekovi/Humani/Potrošnja lijekova*.

Početna Kontakt Uslovi korišćenja Prijava

Agencija za lijekove i medicinska sredstva Crne Gore

Ljekovi Medicinska sredstva Farmakovigilanca Kontrolisane supstance Klinička ispitivanja Proizvodnja i promet

Humani > Šta je to lijek?
Veterinarski > Regulativa
Farmakopeja > Stavljanje lijeka u promet
Registar
SmPC i PIL
Spiskovi lijekova
Maksimalne cijene lijekova
Potrošnja lijekova

Izvještaji o potrošnji
Agencija za lijekove i n
• [2009 godinu](#)
• [2010 godinu](#)
• [2011 godinu](#)
• [2012 godinu](#)
• [2013 godinu](#)
• [2014 godina](#)
• [2015 godina](#)

O Agenciji
Sistem menadžmenta kvalitetom
Cjenovnik usluga
Regulativa
Stručna mišljenja
Izvještaji
Potrošnja lijekova
Neželjena dejstva
Publikacije

Pretraga

NEWSLETTER

HITNO PRIJAVLJIVANJE

Bezbednosne informacije

DEMOGRAFIJA

Prema podacima Zavoda za statistiku Crne Gore (MONSTAT), u Crnoj Gori je u 2015. godini ukupan broj stanovnika iznosio 622.159, sa obuhvaćenom procjenom broja stanovnika u 23 opštine (tabela 1).

Tabela 1.

OPŠTINA	PROCIJENJEN BROJ STANOVNIKA
Andrijeвица	4.785
Bar	43.688
Berane	27.584
Bijelo Polje	44.224
Budva	20.523
Cetinje	15.817
Danilovgrad	18.346
Gusinje	3.887
Herceg Novi	30.729
Kolašin	7.678
Kotor	22.574
Mojkovac	8.017
Nikšić	70.798
Petnjica	5.082
Plav	8.822
Pljevlja	28.595
Plužine	2.772
Podgorica	195.524
Rožaje	23.152
Šavnik	1.748
Tivat	14.460
Ulcinj	20.081
Žabljak	3.273

ATC klasifikacija lijekova

Anatomsko-terapijsko-hemijska (ATC) klasifikacija se zasniva na šifri od sedam slovno-brojananih znakova koji označavaju svaku supstancu (prema INN nazivu), odnosno svaku kombinaciju lijeka. Tih sedam znakova daju pet nivoa ATC klasifikacije. Lijekovi su svrstani u 14 osnovnih grupa, prema organskom sistemu gdje prvenstveno ispoljavaju svoje djelovanje:

- A** - lijekovi koji se koriste za alimentarni trakt i metabolizam (Alimentary)
- B** - lijekovi koji se koriste za liječenje krvi i krvotvornih organa (Blood)
- C** - lijekovi koji djeluju na kardiovaskularni sistem (Cardiovascular)
- D** - lijekovi za liječenje kože i potkožnog tkiva (Dermatologicals)
- G** - lijekovi za liječenje genito-urinarnog sistema i polni hormoni (Genito-urinary)
- H** - hormonski preparati za sistemsku primjenu, isključujući polne hormone (Hormones)
- J** - antiinfektivni lijekovi za sistemsku primjenu (General antiinfectives)
- L** - antineoplastici i imunomodulatori (Antineoplastic)
- M** - lijekovi za bolesti mišićno-kostnog sistema (Musculo-skeletal)
- N** - lijekovi koji djeluju na nervni sistem (Nervous)
- R** - lijekovi za liječenje respiratornog sistema (Respiratory)
- P** - lijekovi za liječenje infekcija izazvanih parazitima (Antiparasitic)
- S** - lijekovi koji djeluju na oko i uho (Sensory)
- V** - ostali (Various)

- Prvi nivo označen velikim slovom određuje glavnu anatomsku grupu;
- Drugi i treći nivo bliže određuju mjesto lijeka u terapiji;
- Četvrti nivo označava hemijsko-terapijsku podgrupu;
- Peti nivo određuje pojedinačnu hemijsku supstancu, odnosno INN ime lijeka;

Način ATC klasifikacije može se predstaviti sledećim primjerom:

C - lijekovi koji djeluju na kardiovaskularni sistem	➔	1. nivo, glavna anatomska grupa
C01 - terapija bolesti srca	➔	2. nivo, glavna terapijska grupa
C01A - srčani glikozidi	➔	3. nivo, terapijska podgrupa
C01AA - glikozidi digitalisa	➔	4. nivo, hemijsko/terapijska podgrupa
C01AA05 - digoksin	➔	5. nivo, aktivna supstanca - INN

PREGLED POTROŠNJE LJEKOVA U CRNOJ GORI PO DDD/1000/DAN ZA PERIOD 2014-2015. GODINE

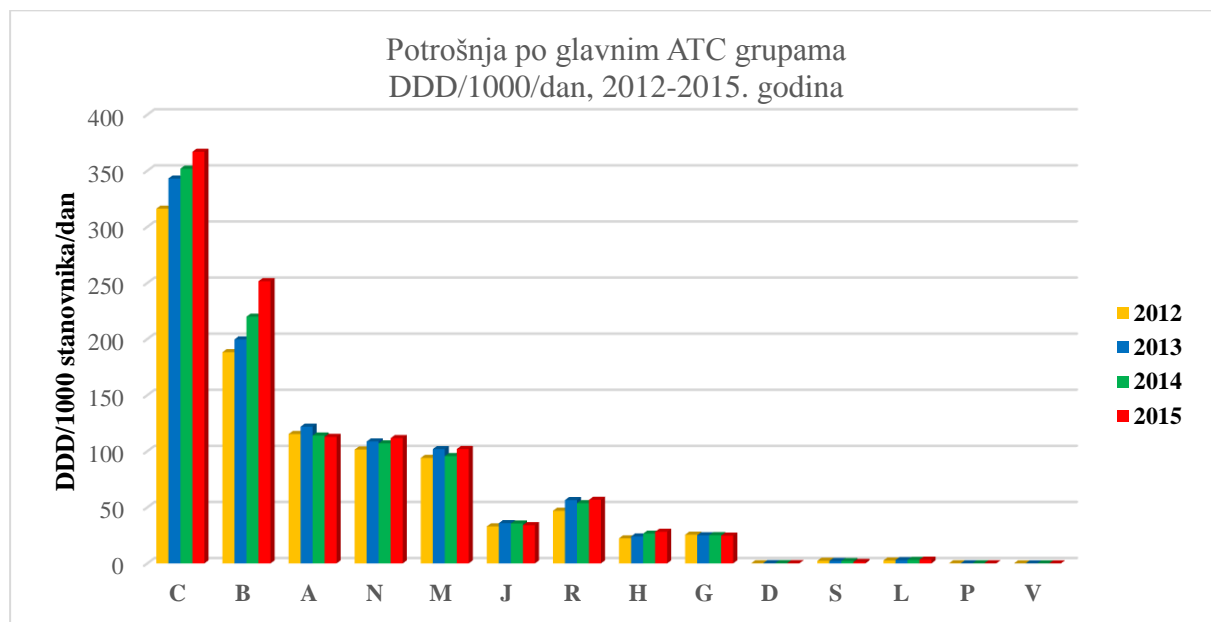
Potrošnja lijekova po glavnim ATC grupama

Poređenjem podataka o potrošnji iz 2015. godine po glavnoj ATC grupi, u DDD/1000/dan, sa podacima iz 2014. godine, uočava se da je najveća potrošnja ostvarena u grupi C - lijekovi koji se koriste za liječenje kardiovaskularnih oboljenja (Tabela 2. i Grafikon 1.) što predstavlja nastavak trenda porasta potrošnje ovih lijekova iz prethodnih godina.

Tabela 2. Potrošnja po glavnim ATC grupama, u DDD/1000/dan za period 2014-2015. godina

ATC grupa	2014. godina	2015. godina
A – lijekovi za liječenje alimentarnog trakta i metabolizma	120,16	112,76
B – lijekovi za liječenje krvotvornih organa i krvi	220,03	251,61
C – lijekovi za liječenje kardiovaskularnih oboljenja	351,78	366,94
D – lijekovi za liječenje kože i potkožnog tkiva	0,22	0,26
G – lijekovi za liječenje genito-urinarnog sistema i polni hormoni	25,23	24,76
H – hormonski preparati za sistemsku primjenu, isključujući polne hormone	26,52	28,15
J – antiinfektivni lijekovi za sistemsku primjenu	35,57	34,11
L – antineoplastici i imunomodulatori	3,17	3,32
M – lijekovi za liječenje bolesti mišićno - kostnog sistema	95,61	101,98
N – lijekovi koji djeluju na nervni sistem	107,02	111,72
P – lijekovi za liječenje infekcija izazvanih parazitima	0,13	0,14
R – lijekovi za liječenje respiratornog sistema	53,70	56,72
S – lijekovi koji djeluju na oko i uho	2,11	1,27
V - ostali	0,05	0,05

Trend rasta potrošnje lijekova iz grupe C - lijekovi koji se koriste za liječenje kardiovaskularnih oboljenja, kao i lijekova iz grupe B – lijekovi za liječenje krvotvornih organa i krvi prikazan je i na Grafikonu 1.- potrošnja lijekova za period 2012 – 2015. godina.

Grafikon 1. Potrošnja po glavnim ATC grupama, u DDD/1000/dan za period 2012-2015. godina

Osim grupa C i B, u periodu od 2014-2015. godine evidentiran je i porast potrošnje lijekova u sljedećim grupama:

D lijekovi za liječenje bolesti kože i potkožnog tkiva

H hormonski preparati za sistemsku primjenu, isključujući polne hormone i insuline

L antineoplastici i imunomodulatori

M lijekovi za bolesti mišićno-kostnog sistema

N lijekovi koji djeluju na nervni sistem

R lijekovi za liječenje bolesti respiratornog sistema

Potrošnja lijekova za liječenje kardiovaskularnih oboljenja

Tabela 3. Prvih šest lijekova po potrošnji iz grupe C, u DDD/1000/dan, za period 2014-2015. god.

GRUPA C – PRVIH ŠEST LJEKOVA PO POTROŠNJI		
INN	2014. (DDD/1000/dan)	2015. (DDD/1000/dan)
ramipril	37,14	36,26
amlodipin	30,80	40,51
lizinopril, hidrohloriazid	24,24	25,33
fosinopril	21,85	23,24
fosinopril, hidrohloriazid	20,78	24,37
lizinopril	19,91	17,43

Iz Tabele 3., vidi se da se najveći dio potrošnje lijekove iz grupe C, odnosi na lijekove koji djeluju na sistem renin-angiotenzin (ACE - inhibitori). Međutim u 2015. godini primijećen je i značajan porast potrošnje amlodipina (40,51), lijeka koji pripada grupi blokatora kalcijumskih kanala.

Potrošnja lijekova za liječenje bolesti krvi i krvotvornih organa

U Tabeli 4., je prikazana potrošnja lijekova iz terapijsko-farmakološke podgrupe grupe B, u kojima je evidentirano povećanje potrošnje u odnosu na 2014. godinu.

Tabela 4. Potrošnja lijekova iz terapijsko-farmakološke podgrupe grupe B, u DDD/1000/dan za period 2014-2015. god.

GRUPA B		
Terapijsko-farmakološke podgrupe	2014. (DDD/1000/dan)	2015. (DDD/1000/dan)
B01A - antitrombička sredstva (antikoagulansi)	80,14	82,79
B03A – preparati gvožđa	11,77	13,70
B03B - vitamin B12 i folna kiselina	127,54	154,66

CALIMS je uradila analizu potrošnje lijekova iz grupe J (antiinfektivni lijekovi za sistemsku primjenu) kao i lijekova iz grupe N (lijekovi koji djeluju na nervni sistem, konkretnije iz podgrupe N05B – anksiolitici), polazeći od evidentno neracionalne potrošnje u prethodnim godinama, zbog čega je nadležnom ministarstvu i nadležnoj inspekciji ukazano na potrebu pojačanja kontrole propisivanja i izdavanja ovih grupa lijekova.

Potrošnja antiinfektivnih lijekova za sistemsku primjenu

Ukupna potrošnja lijekova iz grupe J – antiinfektivni lijekovi za sistemsku primjenu u 2015. godini je iznosila 34,11 DDD/1000/dan, što je manje za 4,10% u odnosu na 2014. godinu (35,57 DDD/1000/dan).

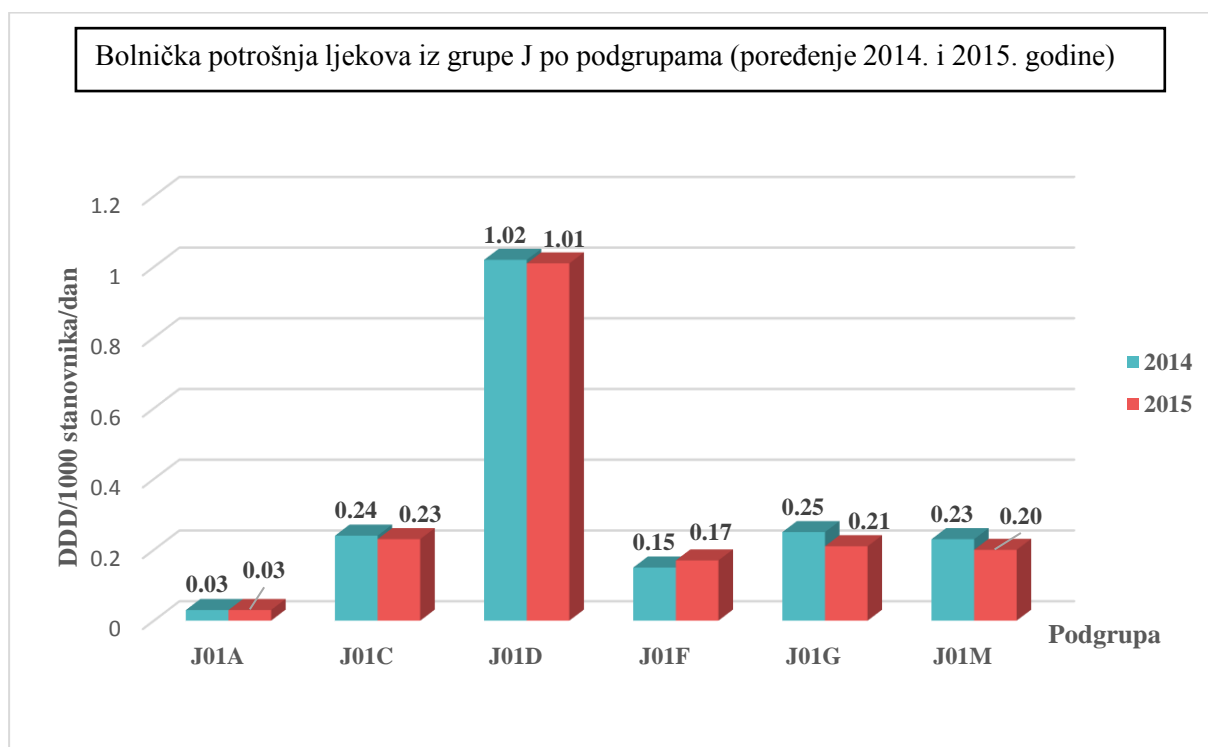
Analiza potrošnje lijekova iz podgrupe J01 - antibakterijski lijekovi za sistemsku primjenu, prikazana je u Tabeli 5.

Tabela 5. Potrošnja sistemskih antiinfektivnih lijekova iz grupe J, u DDD/1000/dan za period 2014-2015. godina

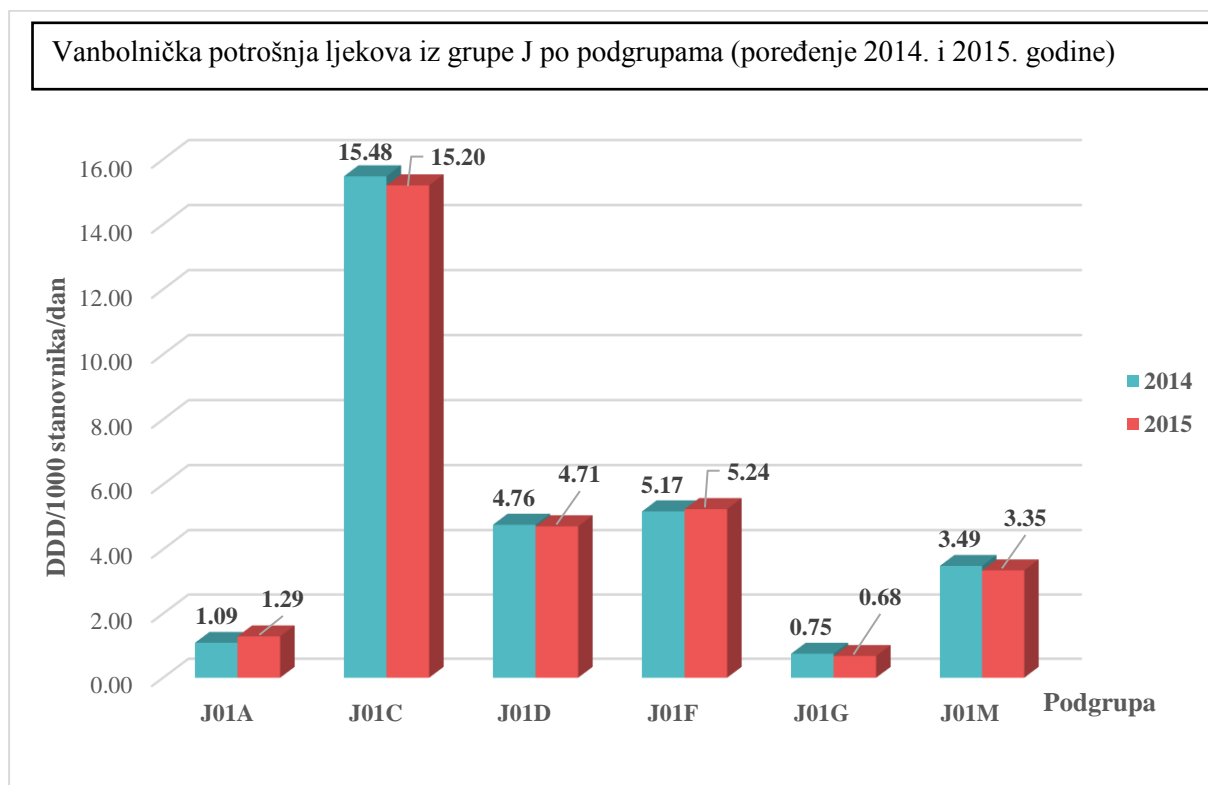
ATC podgrupa	2014. (DDD/1000/dan)		2015. (DDD/1000/dan)	
	Bolnička	Vanbolnička	Bolnička	Vanbolnička
J01A - tetraciklini	0,03	1,09	0,03	1,29
	Ukupno: 1,12		Ukupno: 1,32	
J01C - Beta-laktamski antibakterijski lijekovi, penicilini	0,24	15,48	0,23	15,20
	Ukupno: 15,72		Ukupno: 15,43	
J01D - Ostali beta-laktamski antibakterijski lijekovi	1,02	4,76	1,01	4,71
	Ukupno: 5,78		Ukupno: 5,72	
J01F - Makrolidi, linkozamidi i streptogramini	0,15	5,17	0,17	5,24
	Ukupno: 5,32		Ukupno: 5,41	
J01G - Aminoglikozidni antibakterijski lijekovi	0,25	0,75	0,21	0,68
	Ukupno: 1,00		Ukupno: 0,89	
J01M - Hinolonski antibakterijski lijekovi	0,23	3,49	0,20	3,35
	Ukupno: 3,72		Ukupno: 3,55	

Iz priložene tabele, kao i grafikona 2. i 3., se vidi da je smanjena potrošnja u većini ATC podgupa iz grupe antiinfektivnih lijekova, u bolničkoj i vanbolničkoj potrošnji. Jedino je došlo do povećanja potrošnje u podgrupi tetraciklina (J01A), kao i podgrupi makrolida, linkozamida i streptogramina (J01F). U podgrupi tetraciklina, došlo je do povećanja u vanbolničkoj

potrošnji, i to doksiciklina, a u grupi makrolida, linkozamida i streptogramina (J01F), zabilježena najveća potrošnja azitromicina, eritromicina i klaritromicina.

Grafikon 2. Bolnička potrošnja lijekova iz grupe J po podgrupama, u DDD/1000/dan za period 2014-2015. godina

Grafikon 3. Vanbolnička potrošnja lijekova iz grupe J po podgrupama, u DDD/1000/dan za period 2014-2015. godina

Iako je došlo do smanjenja potrošnje lijekova iz grupe J i dalje se moraju nastaviti mjere kontrole izdavanja i propisivanja, jer prosjek potrošnje ovih lijekova u zemljama EU iznosi 22.38 DDD/1000/dan.

Potrošnja lijekova koji djeluju na nervni sistem

Druga grupa lijekova, osim antiinfektivnih lijekova, za koju je primijećeno da postoji praksa neracionalnog propisivanja i izdavanja su lijekovi koji djeluju na nervni sistem, u prvom redu lijekova iz grupe anksiolitika (N05B), za koje je takođe nadležnom ministarstvu ukazano na potrebu pojačanja nadzora u dijelu poštovanja režima izdavanja.

U 2015. godini je došlo do ukupno povećane potrošnje lijekova u grupi N – lijekovi koji djeluju na nervni sistem, u odnosu na 2014. godinu. Najveću potrošnju su imali lijekovi iz terapijske grupe N05- psiholeptici. Prikaz povećanja potrošnje u grupi psiholeptika, dat je u Tabeli 6. iz koje se vidi se da je porast potrošnje najveći u grupi lijekova koji pripadaju anksioliticima (N05B).

Tabela 6. Potrošnja lijekova koji djeluju na nervni sistem u DDD/1000/dan za period 2014-2015. godina

TERAPIJSKA GRUPA N05 - psiholeptici	2014. godina (DDD/1000/dan)	2015. godina (DDD/1000/dan)
N05A - antipsihotici	6,83	9,06
N05B - anksiolitici	56,01	59,36
N05C – hipnotici i sedativi	2,41	2,43

Tabela 7. Potrošnja lijekova iz grupe N05B – anksiolitici, bolnička i vanbolnička u DDD/1000/dan za period 2014-2015. godina

Godina	N05B Anksiolitici		
	Potrošnja ukupna (DDD/1000/dan)	Potrošnja bolnička (DDD/1000/dan)	Potrošnja vanbolnička (DDD/1000/dan)
2014.	56,35	1,28	55,07
2015.	59,35	1,34	58,01

Primjetno je da je u toku 2015. godine došlo do neznatnog porasta potrošnje anksiolitika u bolničkoj potrošnji, dok je u vanbolničkoj potrošnji zabilježen znatniji porast.

U Tabeli 8. prikazana je potrošnja lijekova iz podgrupe N05B, po nezaštićenom nazivu lijeka (INN).

Tabela 8. Potrošnja lijekova iz grupe N05B – anksiolitici, u DDD/1000/dan, za period 2014-2015. godina

TERAPIJSKA GRUPA N05B	2014. godina DDD/1000/dan	2015. godina DDD/1000/dan
diazepam	14,42	15,81
lorazepam	15,11	16,11
bromazepam	14,38	14,61
alprozalam	12,11	12,54

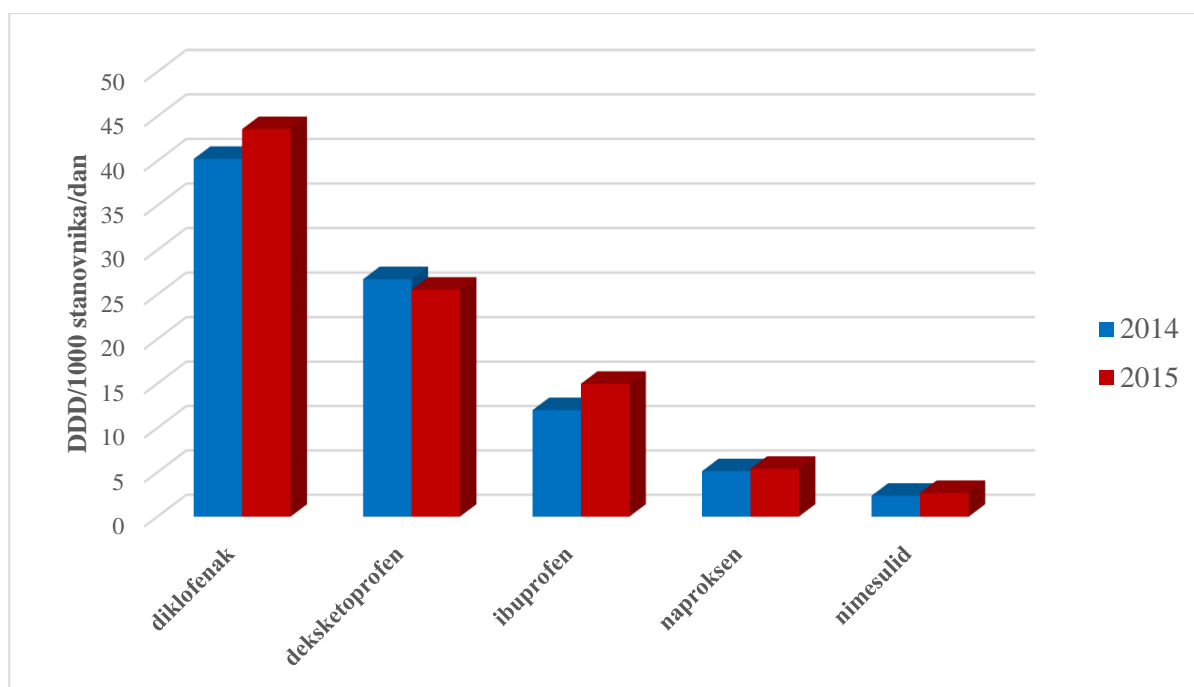
Potrošnja lijekova koji djeluju na mišićno-kostni sistem

Osim antiinfektivnih lijekova i anksiolitika, grupa lijekova koja je za CALIMS posebno važna u smislu praćenja potrošnje je farmakoterapijska grupa M01 – antiinflamatorni i antireumatski lijekovi, koji djeluju na bolesti mišićno-kostnog sistema. Jedan od predstavnika ove farmakoterapijske grupe je diklofenak, koji se po podacima iz prethodnih izvještaja o potrošnji, u Crnoj Gori neracionalno primjenjuje.

U novembru 2015. godine CALIMS je ponovo podsjetila stručnu javnost na rizike od neracionalne primjene lijekova koji sadrže diklofenak, posebno u svijetlu ograničenja njihove primjene zbog povećanog rizika od ozbiljnih kardiovaskularnih rizika i neželjenih tromboembolijskih događaja. Zdravstveni radnici su obaviješteni od CALIMS o najnovijim informacijama o bezbjednosti diklofenaka, posebno u dijelu ograničenja indikacionog područja, uvođenja novih kontraindikacija, posebnih upozorenja i mjera opreza, rezultatima najnovijih kliničkih studija koje ukazuju na neophodnost njegove racionalne primjene, u cilju očuvanja javnog zdravlja. CALIMS je ponovo ukazala javnosti na značaj poštovanja odobrenog režima izdavanja, koji je zbog bezbjednosnog profila ovog lijeka, isključivo na ljekarski recept. Napominjemo da su preporuke CALIMS, zasnovane na formalno pravnoj odluci Evropske komisije, koja je uslijedila nakon opsežne analize bezbjednosti primjene lijekova koji sadrže diklofenak, sprovedene na nivou zemalja članica EU.

I pored preporuka CALIMS, rezultati praćenja potrošnje lijeka diklofenak u 2015. godini, ukazuju na dalji porast potrošnje ovog lijeka u odnosu na 2014. godinu, što može predstavljati javno-zdravstveni problem. Potrošnja lijeka diklofenak je u 2015. godini iznosila 43,57 DDD/1000/dan, što je porast za 7,70% u odnosu na 2014. godinu. Poređenja radi, potrošnja diklofenaka u Hrvatskoj, državi iz regiona koja je zemlja članica EU, na osnovu izvještaja o prometu lijekova u 2015. godini koji je pripremila i objavila Agencija za lijekove i medicinske proizvode Hrvatske (HALMED) iznosi 12,26 DDD/1000 stanovnika na dan.

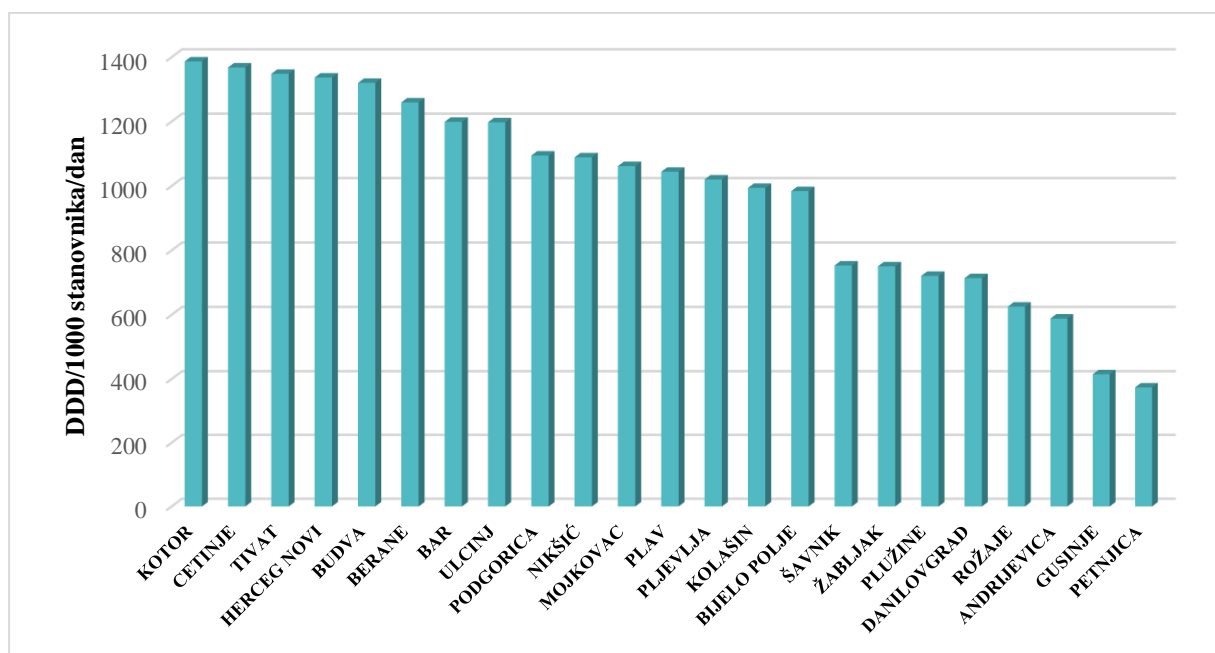
CALIMS će kroz edukativne radionice za farmakovigilancu, koje u kontinuitetu sprovodi za zdravstvene radnike, nastaviti da ukazuje na značaj racionalne primjene diklofenaka, kao i ostalih lijekova, u Crnoj Gori.

Grafikon 4. Najviše korišćeni lijekovi iz grupe M – lijekovi za bolesti mišično kostnog sistema, u DDD/1000/dan, za period 2014-2015. godina

Potrošnja lijekova po opštinama u Crnoj Gori za 2015. godinu

Analizirajući podatke o potrošnji lijekova po opštinama u Crnoj Gori u 2015. godini (Grafikon 5), vidi se da je u najveća potrošnja lijekova zabilježena u Kotoru (1386,65 DDD/1000/dan), zatim slijede Cetinje (1367,78 DDD/1000/dan), Tivat (1348,21), Herceg Novi (1336,61 DDD/1000/dan), Budva (1320,08), Berane (1259,39 DDD/1000/dan), itd.

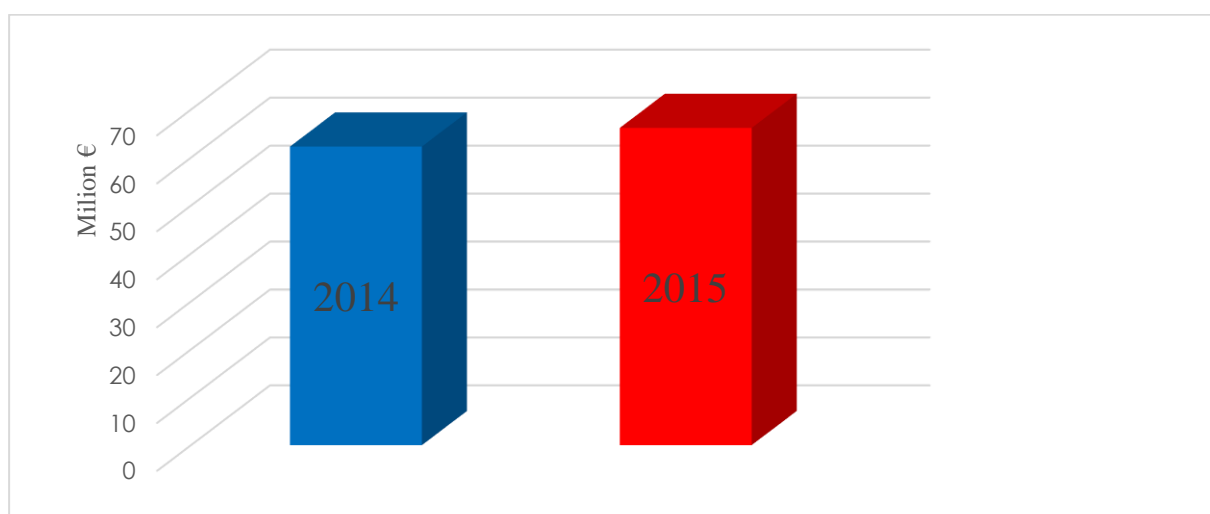

Grafikon 5. Potrošnja lijekova po opštinama, u DDD/1000/dan, za 2015. godinu

PREGLED POTROŠNJE LJEKOVA U CRNOJ GORI - FINANSIJSKI

Ukupna potrošnja lijekova u 2015. godini (bolnička i vanbolnička, uključujući i privatni i javni sektor) je iznosila 66.167.804,55€ (šezdeset šest miliona i sto šezdeset sedam hiljada i osamstotina četiri eura).

U odnosu na 2014. godinu (62.284.736,49 €) to predstavlja porast od 5,86%.

Grafikon 6. Potrošnja po glavnoj ATC grupi, finansijski, izražena u eurima za period 2014-2015. godine

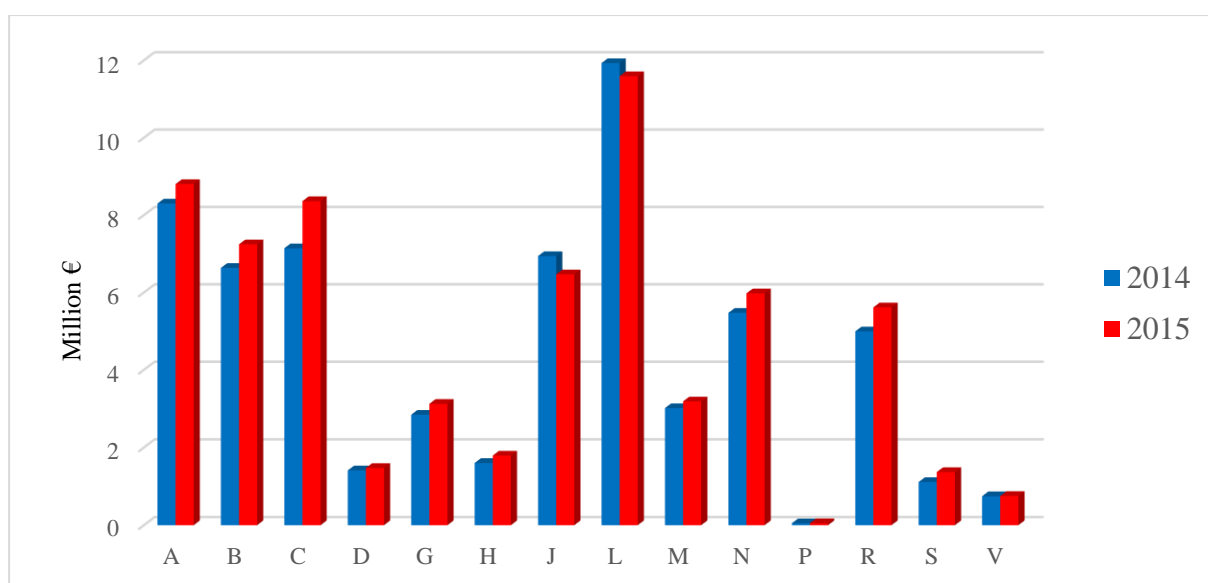
Finansijska potrošnja lijekova po glavnim ATC grupama

Analizom podataka o potrošnji u 2015. godini po glavnim ATC grupama, u finansijskom pogledu, najveća potrošnja je zabilježena u grupi L - antineoplastici i imunomodulatori koja je i u 2014. bila grupa lijekova za koje je izdvojeno najviše finansijskih sredstava (Tabela 9. i Grafikon 7.).

Tabela 9. Potrošnja po glavnim ATC grupama, finansijski pregled, za period 2014-2015. godine

ATC grupa	2014. godina (€)	2015. godina (€)
A – lijekovi za liječenje alimentarnog trakta i metabolizma	8.301.073,80	8.802.796,61
B – lijekovi za liječenje krvotvornih organa i krvi	6.636.761,90	7.245.137,75
C – lijekovi za liječenje kardiovaskularnih oboljenja	7.144.412,59	8.361.702,07
D – lijekovi za liječenje kože i potkožnog tkiva	1.412.129,28	1.473.587,26

G – lijekovi za liječenje genito-urinarnog sistema i polni hormoni	2.844.356,29	3.125.079,04
H – hormonski preparati za sistemsku primjenu, isključujući polne hormone	1.603.517,79	1.794.189,16
J – antiinfektivni lijekovi za sistemsku primjenu	6.942.378,04	6.470.769,16
L – antineoplastici i imunomodulatori	11.930.785,93	11.592.723,87
M – lijekovi za liječenje bolesti mišićno - kostnog sistema	3.015.895,12	3.188.621,54
N – lijekovi koji djeluju na nervni sistem	5.474.813,47	5.978.184,367
P – lijekovi za liječenje infekcija izazvanih parazitima	48.748,51	53.801,08
R – lijekovi za liječenje respiratornog sistema	4.996.297,45	5.616.446,85
S – lijekovi koji djeluju na oko i uho	1.113.511,57	1.369.246,77
V - ostali	746.697,84	753.504,5

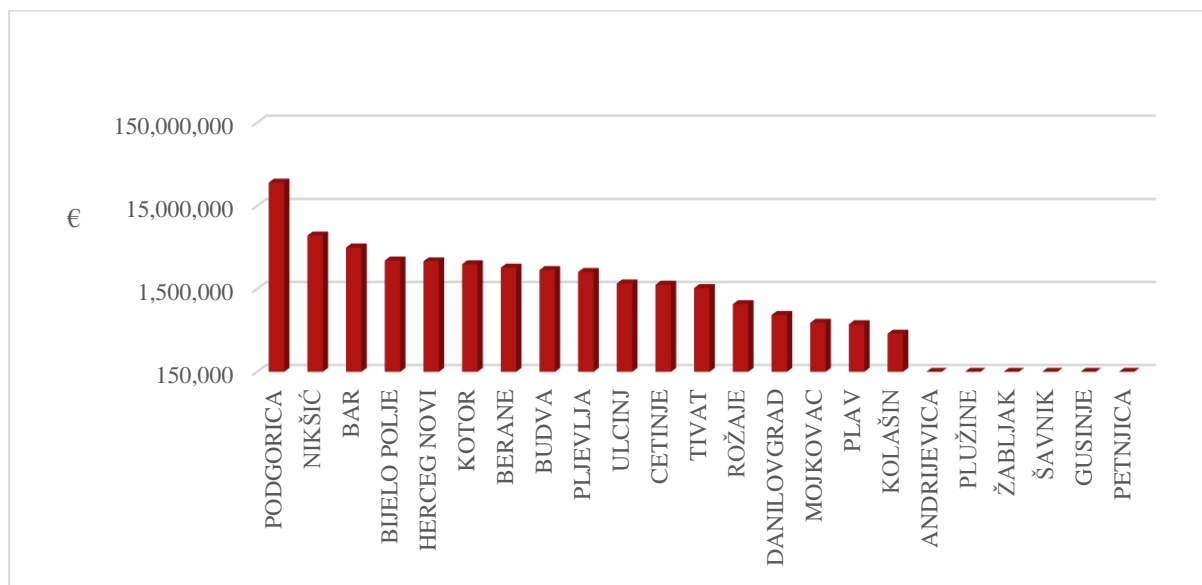

Grafikon 7. Potrošnja po glavnim ATC grupama, finansijski pregled, za period 2014-2015. godine

Iz Grafikona 7., vidi se da je u 2015. godini, u odnosu na 2014. godinu, zabilježen porast potrošnje lijekova iz svih grupa u finansijskom pogledu, osim za lijekove iz grupe J - antiinfektivni lijekovi za sistemsku primjenu i L - antineoplastici i imunomodulatori za koje je bilo manje finansijskih izdvajanja u odnosu na prethodnu godinu.

Finansijska potrošnja lijekova po opštinama u Crnoj Gori za 2015. godinu

Analizirajući podatke o finansijskoj potrošnji lijekova po opštinama u 2015. godini (grafikon 8), vidi se da je najveća potrošnja bila u Podgorici (28.585.237,43 €), u Nikšiću (6.597.375,45 €), zatim u Baru (4.736.476,07 €) itd.

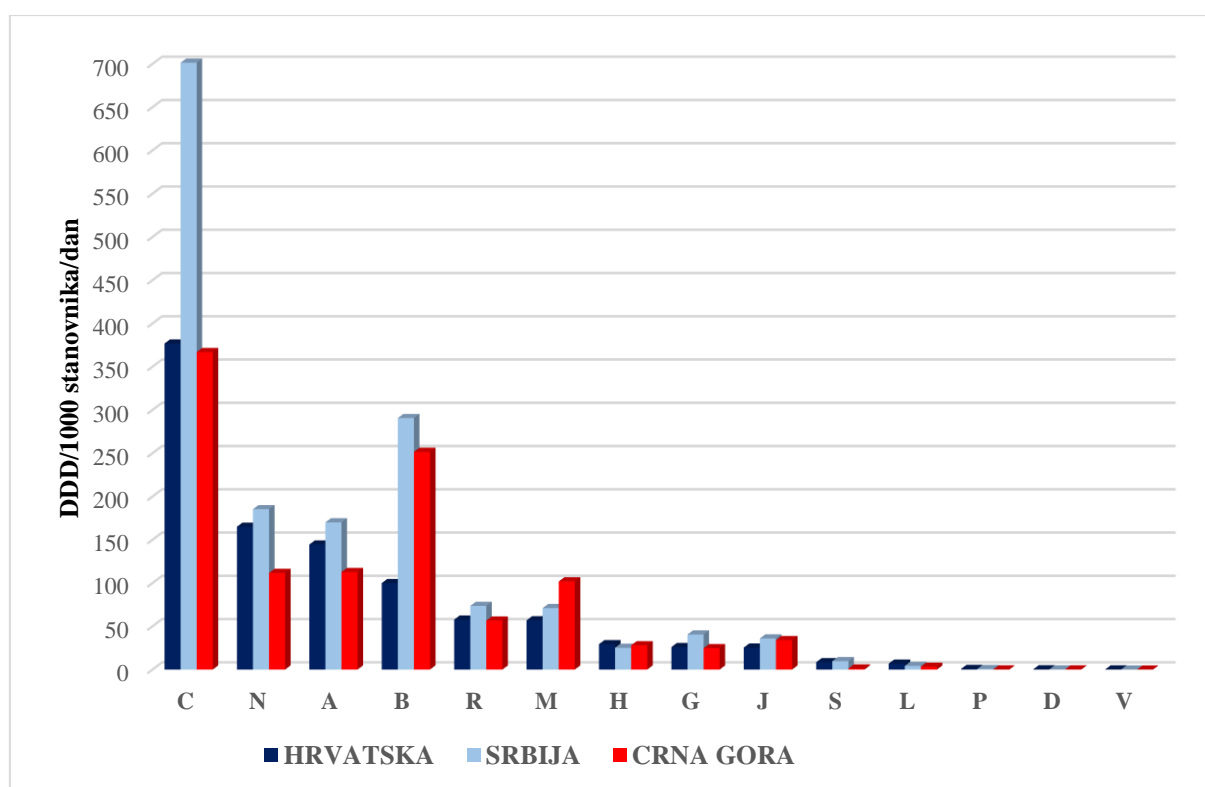

Grafikon 8. Finansijska potrošnja lijekova u eurima po opštinama za 2015. godinu

POREĐENJE PODATAKA O POTROŠNJI LJEKOVA IZ 2015. GODINE SA SRBIJOM I HRVATSKOM

Na osnovu podataka o potrošnji lijekova za 2015. godinu, iz Republike Hrvatske (HALMED), i iz Republike Srbije (ALIMS), CALIMS je uradila i uporednu analizu podataka o potrošnji lijekova po glavnim terapijskim grupama.

Poređenje potrošnje lijekova po glavnoj ATC grupi

Grafikon 9 – Potrošnja lijekova po glavnoj ATC grupi u DDD/1000/dan, 2015. godina

Iz grafikona 9 i tabele 10, vidi se da je, u sve tri zemlje, evidentirana najveća potrošnja lijekova iz grupe C – za liječenje kardiovaskularnog sistema a zatim u Srbiji i Crnoj Gori lijekova iz grupe B - za liječenje krvi i krvotvornih organa. U Crnoj Gori je evidentirana najveća potrošnja lijekova iz grupe M – za liječenje mišićno-kostnog sistema.

Tabela 10. Potrošnja po glavnim ATC grupama, DDD/1000/dan, 2015. godina

R.Br.	ATC	HRVATSKA	SRBIJA	CRNA GORA
1.	C	376,81	701,41	366,94
2.	N	165,14	185,36	111,72
3.	A	144,57	170,22	112,76
4.	B	99,97	290,74	251,61
5.	R	57,76	73,57	56,72
6.	M	56,91	71,08	101,98
7.	H	29,39	25,16	28,15
8.	G	25,98	40,57	24,76
9.	J	25,43	35,97	34,11
10.	S	8,57	9,76	1,27
11.	L	6,81	4,28	3,32
12.	P	0,73	0,64	0,14
13.	D	0,3	0,19	0,26
14.	V	0,18	0,05	0,05

Poređenje potrošnje lijekova za liječenje kardiovaskularnih oboljenja

Tabela 11. Prvih pet lijekova po potrošnji iz grupe C, DDD/1000/dan, 2015. godina

CRNA GORA		HRVATSKA		SRBIJA	
INN	DDD/1000/DAN	INN	DDD/1000/DAN	INN	DDD/1000/DAN
ramipril	36,26	ramipril	59,79	amlodipin	101,67
amlodipin	40,51	amlodipin	49,65	ramipril	98,95
lizinopril, hidrohlortiazid	25,33	furosemid	33,62	enalapril	95,46
fosinopril	23,24	atorvastatin	32,27	metoprolol	24,73
fosinopril, hidrohlortiazid	24,37	lizinopril	20,56	atorvastatin	20,98

Kada se upoređi potrošnja pet najviše korišćenih lijekova iz grupe C – lijekovi koji se koriste za liječenje kardiovaskularnih oboljenja (tabela 11), vidi se da je u Hrvatskoj i Crnoj Gori najveća potrošnja ramiprila a zatim amlodipina, dok je u Srbiji na prvom mjestu potrošnja amlodipina, a zatim ramiprila.

Poređenje potrošnje antiinfektivnih lijekova za sistemsku primjenu

Grupa lijekova koja je u kontinuitetu predmet analiza zbog neracionalne potrošnje u Crnoj Gori su antibiotici odnosno grupa J – antiinfektivni lijekovi za sistemsku primjenu. Zbog velike potrošnje ove grupe lijekova postoji i velika vjerovatnoća porasta rezistencije što je posebno važno zbog indikacija u kojoj se ovi lijekovi koriste.

U 2015. godini, (grafikon 9. i tabela 10) najveća potrošnja ove grupe lijekova je zabilježena u Srbiji (35,97), zatim u Crnoj Gori (34,11), dok je u Hrvatskoj potrošnja najmanja (25,43). U Crnoj Gori je zabilježeno smanjivanje potrošnje ove grupe lijekova u odnosu na 2014. godinu (grafikon 2. i 3.), što je rezultat pojačane kontrole nad režimom izdavanja lijekova iz ove grupe, od strane nadležne inspekcije, a po preporuci Agencije.

Poređenje potrošnje u Crnoj Gori, Hrvatskoj i Srbiji, lijekova iz podgrupe J01 - antibakterijski lijekovi za sistemsku primjenu, prikazana je u tabeli 12.

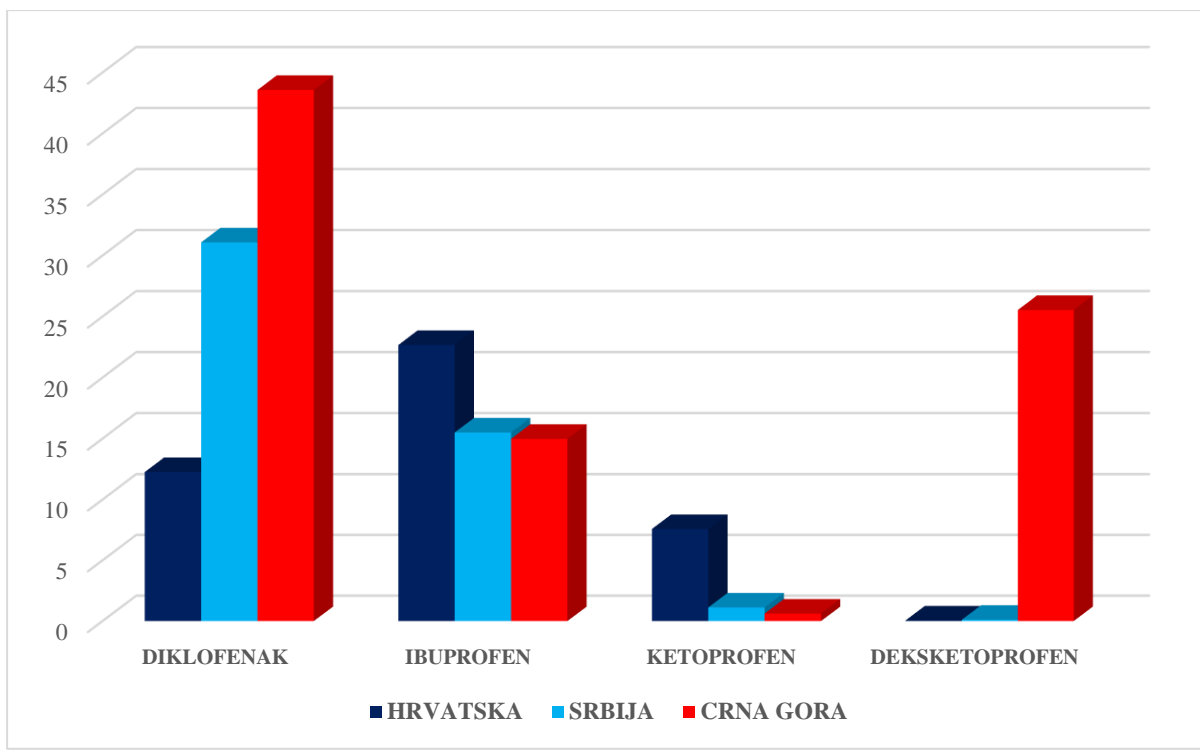
Tabela 12. Potrošnja lijekova iz grupe J na osnovu terapijsko-farmakoloških podgupa, izražena u DDD/1000/dan, 2015. godina.

TERAPIJSKO-FARMAKOLOŠKE PODGRUPE	CRNA GORA	HRVATSKA	SRBIJA
J01A - tetraciklini	1,32	1,51	2,25
J01C - beta laktam antibakterijski lijekovi, penicilini	15,43	13,59	16,85
J01D - ostali beta laktam antibakterijski lijekovi	5,72	3,06	5,23
J01F - makrolidi, linkozamidi i streptogramini	5,40	3,28	5,82
J01G - aminoglikozidni antibakterijski lijekovi	0,89	0,12	0,70
J01M - hinolonski antibakterijski lijekovi	3,56	1,80	3,89

Poređenje potrošnje lijekova koji djeluju na mišićno-kostni sistem

Kada se uporedi potrošnja lijekova iz grupe M, u Crnoj Gori je, u odnosu na Srbiju i Hrvatsku, evidentirana najveća potrošnja diklofenaka, (Grafikon 10).

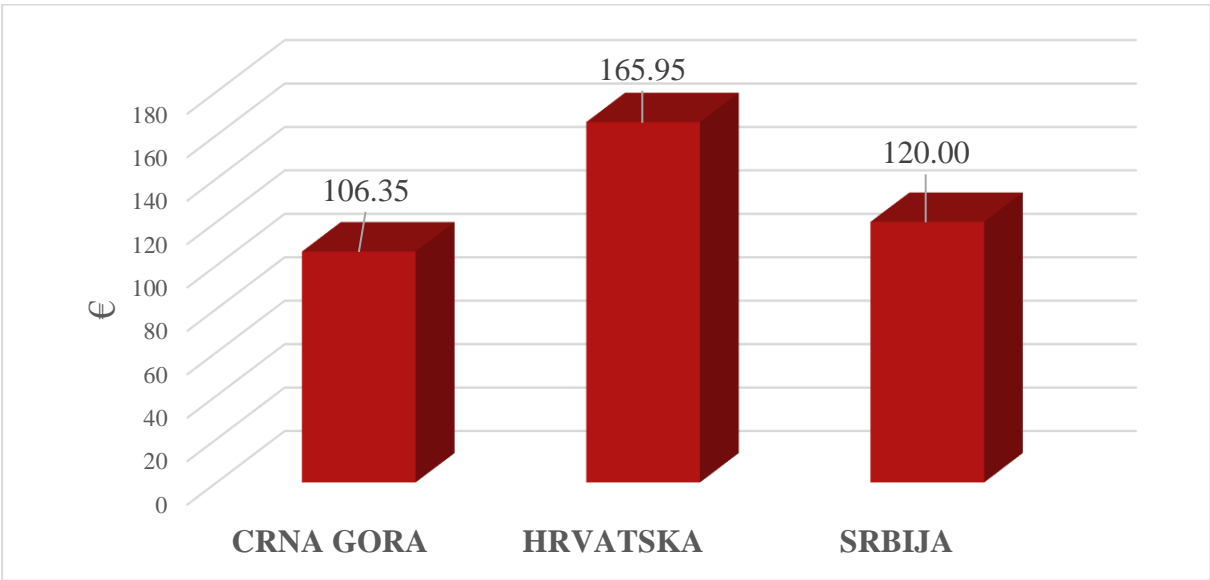
Primjećuje se da u Crnoj Gori, poslije diklofenaka, postoji povećana potrošnja deksketoprofena, u odnosu na Hrvatsku (u Hrvatskoj ga nema u prvih 50 lijekova po potrošnji) i Srbiju.

Grafikon 10 – Potrošnja lijekova iz grupe M, u DDD/1000/dan, 2015. godina

Finansijsko poređenje podataka o potrošnji lijekova

U grafikonu 11 je prikazana finansijska potrošnja lijekova po glavi stanovnika (u eurima) za Crnu Goru, Hrvatsku i Srbiju u 2015. godini.

Grafikon 11 – Finansijsko poređenje potrošnje lijekova po glavi stanovnika u eurima za 2015. godinu

Potrošnja lijekova po glavi stanovnika u Crnoj Gori iznosila je 106,35 eura, u Hrvatskoj 165,95 eura a u Srbiji 120,00 eura.

ZNAČAJ PRAĆENJA POTROŠNJE LJEKOVA

Praćenje prometa i potrošnje lijekova u jednoj sredini ukazuje na zdravstveno stanje stanovništva.

Osim toga značajno doprinosi procjeni farmakoterapijskih stavova i propisivačkih navika u praksi i omogućava određivanje faktora koji utiču na prekomjernu ili nedovoljnu upotrebu pojedinih lijekova.

Praćenje potrošnje lijekova je od značaja za sprovođenje stručnih analiza u oblasti racionalne farmakoterapije i unapređenja u drugim naučnim oblastima, kao što su farmakoekonomija i farmakoepidemiologija.

Produžavanje životnog vijeka i promjene u načinu života dovode do porasta broja oboljelih od hroničnih oboljenja, pojavljuju se nove bolesti, dolazi i do rezistencije na postojeće lijekove, a i do razvoja i pojave novih lijekova na tržištu. Sve to zajednički doprinosi povećanju troškova za lijekove i rastućeg pritiska na postojeće zdravstvene resurse. Uravnotežena potrošnja lijekova moguća je samo uz jasnu i čvrstu politiku i strategiju u oblasti lijekova.

CALIMS će nastaviti da praćenjem i analiziranjem potrošnje lijekova, ostvaruje svoju nadležnost u obezbjeđivanju informacija od značaja za sprovođenje mjera za racionalnu farmakoterapiju.

LITERATURA

Brošuru o Potrošnji lijekova, priredila je Agencija za lijekove i medicinska sredstva na osnovu izvještaja o potrošnji, prikupljenih i pripremljenih u Agenciji, i koristeći:

- internet stranicu Zavoda za statistiku Crne Gore (MONSTAT), www.monstat.org;
- internet stranicu Agencije za lijekove i medicinske proizvode Hrvatske - HALMED www.halmed.hr, Izvješća o potrošnji lijekova (2015. godina);
- štampano izdanje izvještaja Agencije za lekove i medicinska sredstva Srbije – ALIMS: Promet i potrošnja gotovih lekova za humanu upotrebu u Republici Srbiji u 2015. godini
- internet starnicu: www.whooc.no : ATC/ DDD Methodology;
- internet stranicu: www.ecdc.europa.eu: Surveillance of antimicrobial consumption in Europe, 2012

**Agencija za lijekove i medicinska sredstva
Bulevar Ivana Crnojevića 64A, Podgorica**

Kontakt:

Odeljenje za određivanje maksimalnih cijena i praćenja potrošnje lijekova

Tel: +382 20 310 280; 382 20 310 281; +382 20 310 580

Fax: +382 20 310 581

Web: www.calims.me

